

Nr 82

Av herr **Jonasson m. fl.**, om fortsatt koncession för mindre eldistributionsföreningar.

(Lika lydande med motion nr 46 i Första kammaren)

Efter riksdagsbeslut 1957 (I och II kammaren 24/5 1957) genomfördes ändringar i 1902 års lag om elektriska anläggningar (SFS 1957: 383), vilka bl. a. innebar att distributionsföretagen i normala fall skall erhålla s. k. områdeskoncession och att dylik sådan skall beviljas endast om det område för vilket koncession sökes utgör en lämplig enhet för kraftdistribution och att anläggningen är förenlig med en planmässig elektrifiering. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1958.

Med anledning därav erhöll länsstyrelserna i uppdrag att verkställa utredningar, de s. k. länsutredningarna, vilka avsåg att ge en överblick av den nuvarande kraftdistributionens organisation inom länen samt föreslå sådana ändringar som kunde väntas leda till en planmässigt ordnad kraftdistribution för framtiden. I avvaktan på utredningarna har kommerskollegium förlängt gällande linjekoncession med ett à två år.

Sedan utredningarna färdigställts, har eldistributionsföretag, vilka enligt kommerskollegii uppfattning icke uppfyller ovannämnda krav på planmässighet, erhållit föreläggande att snarast möjligt ta upp frågan om reorganisation av verksamheten inom företagens distributionsområde till övervägande i syfte att åstadkomma en ändamålsenligare områdesindelning. För att en sökande skall anses lämplig att utöva eldistributionsverksamhet kan enligt kollegii mening bland annat uppställas krav på att företaget har heltidsanställd driftledare och organisation i övrigt för sådan verksamhet.

Hitintills har ett stort antal distributionsföretag på landsbygden, vilka företrädesvis är organiserade som distributionsföreningar eller små enskilda bygdeföretag, bedrivit sin verksamhet utan att organisationen varit av den omfattning som kommerskollegium nu anser erforderlig. Icke desto mindre har företagen kunnat fullgöra sin uppgift att förse förbrukarna med fullgod elkraft till priser som ofta varit lägre än de priser som storföretagen ansett nödvändiga. Genom företagens begränsade omfattning har de också kunnat lämna en lokal service, som ofta icke kan åstadkommas inom ett storföretag. Vid katastroftillfällen, t. ex. när ledningarna på grund av riklig blötsnö blir avbrutna av nedböjda träd, stormfällningar etc. och samtidigt måste repareras inom ett vidsträckt område, har erfarenheten visat att det ofta är de mindre elföretagen (distributionsföreningarna) som snabbast kan få ledningarna återställda och är beredda att återuppta leveranserna. Det händer emellertid att leveranserna i alla fall blir avbrutna,

därför att de större tillförselledningarna, för vilka storföretagen ansvarar, icke kunnat repareras lika snabbt. (Jfr strömavbrotten i norra Skåne, december 1965.)

Det finns därför anledning att icke brådstörtat kräva reorganisation av de mindre företagen, när dessa sköter sin uppgift på ett tillfredsställande sätt, även om organisationens omfattning icke är den som kommerskollegium anser bör krävas för framtiden.

Det gäller i särskild grad små företag som har egna kraftstationer. Sådana stationer utgör tillsammans ett icke obetydligt krafttillskott för landet i dess helhet. För bygder, som har tillgång till en lokal kraftkälla, kan kraften framställas och distribueras till ett lägre pris än om den skulle inköpas från storföretagen efter normala taxor. En mindre kraftstation kan därför vara en mycket god tillgång för ett mindre enskilt distributionsföretag eller en distributionsförening, även om en del tillskottskraft måste köpas utifrån.

Om dessa småföretag icke får förlängd koncession, kan man knappast förvänta att företag som tilldelas koncessionerna blir villiga att betala något för dessa bygdekraftstationer, i varje fall inte så mycket som stationerna representerar i värde för de nuvarande ägarna. Det övertagande företaget — vanligen ett storföretag — lär säkerligen vilja hävda, att en liten station icke har något särskilt värde med hänvisning till att det är oekonomiskt för storföretaget att driva alltför små enheter. Icke heller kan det mindre företaget behålla kraftstationen utan möjlighet att samtidigt bedriva eldistribution. Det kan nämligen icke väntas bli lönande att underhålla och driva en mindre kraftstation som helt är beroende av vad ett storföretag vill betala för kraft som huvudsakligen produceras när krafttillgången för övrigt är god.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte uttala att mindre eldistributionsföreningar utrustade med egna kraftverk ej må vägras fortsatt koncession i de fall de anses ha fyllt sin uppgift och även i fortsättningen bedömas kunna sköta sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Stockholm den 18 januari 1966

Bertil Jonasson

John Eriksson
i Bäckmora

Rune Gustavsson
i Avesta